בס"ד אדר תשס"ט

דף ללימוד בחברותות
לפורים

בחג הפורים כידוע, ישנן מצוות מיוחדות שנתקנו ע"י אנשי כנסת הגדולה כאשר לכל אחת מצאו סמך בתוך מגילת אסתר. המכנה המשותף לכל מצוות החג הוא בכך שכל אחת גורמת לאהבה ואחדות בתוך עם ישראל וזאת כתיקון למצב בו היה עם ישראל "מפוזר ומפורד", דבר שנתן אפשרות לזרעו של עמלק (המן הרשע) להכנס פנימה...

❖ המצוה הראשונה בה נעסוק היא "מקרא מגילה":

ראשית, עלינו לברר מי כתב את מגילת אסתר ומתי? לצורך כך נצטט כאן פסוק מתוך המגילה: "ותכתוב אסתר המלכה בת אביחיל ומרדכי היהודי את כל תוקף, לקיים את אגרת הפורים הזאת השנית" (ט', כ"ט)
לפי האמור בפסוק, מי כתב את מגילת אסתר?_____
_____

❖ נאמר עוד במגילה: "ויכתוב מרדכי את הדברים האלה וישלח ספרים אל כל היהודים וכו'.. לקיים עליהם להיות עושים את יום ארבעה עשר לחודש אדר ואת יום חמשה עשר בו בכל שנה ושנה" (ט', כ')
מפסוק זה אנו למדים כי מרדכי תיקן לכל היהודים לציין את נס הפורים בכל_____

1. על ידי קריאת המגילה אנו למעשה מפרסמים את _____.
2. האם ידוע לך על חג נוסף בו יש מצות "פרסומי ניסא"?_____
3. מה עוד משותף בין שני החגים הללו? (רמז- מן התורה או מתקנת חכמים)_____

❖ במגילה מסופר כי היהודים אשר בכל ממלכת אחשורוש נקהלו נגד אויביהם ביום י"ג באדר, ונחו ממלחמתם ביום י"ד, ואילו היהודים שחיו בשושן (שהיתה עיר בירה מוקפת חומה) נחו ממלחמתם רק למחרת- ביום ט"ו באדר.
גם כאשר תיקנו חכמינו לדורות, קבעו הבדל בין מקומות מוקפים חומה (כמו ירושלים) לאלו שאינם מוקפים חומה , אלא שהצריכו חכמים שיהא המקום מוקף חומה מימות: (השלימו)
_יהושע_____

לפניכם קטע המסביר מה הקשר בין יהושע בן נון לבין הפורים ומדוע לא אמרו "מוקף חומה מימי אחשורוש? (הקטע לקוח מהספר "בית יוסף", סימן תרפ"ח)

"...שכיון שהוצרכו לחלוק בין מוקפין לשאין מוקפין כשם שנחלקה שושן (שהיתה מוקפת חומה) משאר עיירות אילו תלו הדבר מימות אחשורוש היתה ארץ ישראל יהושע בן נון כדי שתהא

נדונת ככרכים שאף על פי שעכשיו אין להם חומה כיון שהיתה מוקפת מימות יהושע בן נון הרי דינה כאילו יש בה חומה."
השלימו את הקטע הבא על פי המופיע במקור הנ"ל:

אילו היה הדבר תלוי בזמן אחשורוש היו כל המקומות בארץ ישראל קוראים ב_____ וזאת מפני שבזמן שאירע נס הפורים היתה א"י _____.
לפי האמור,
מתי חוגגים את הפורים בירושלים?_____ מתי חוגגים בת"א?_____

<u>זמני קריאת המגילה:</u>

- כידוע, אנו קוראים את המגילה פעמיים- לילה ויום. לפנינו דברי הגמרא יחד עם הסבר רש"י,

.."ואמר רבי יהושע בן לוי: חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום" (מסכת מגילה ד') ולשנותה ביום - זכר לנס, שהיו זועקין בימי צרתן יום ולילה- רש"י

לפי המבואר בגמרא, מדוע באמת אנו קוראים את המגילה ביום ובלילה?_____
_____

<u>מצוות משלוח מנות:</u>

בגמרא אמרו כי חייב אדם לשלוח (לפחות) <u>שתי מנות</u> לאדם אחד ושתי מתנות לשני אביונים (כלומר, מנה אחת לכל אביון), לפניכם ציטוט מתוך מגילת אסתר, נסו להסביר כיצד למדו חכמים מתוך הפסוקים את שני הדברים?

"..וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה וּמִשְׁלוֹחַ <u>מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים</u>"

ביחס למשלוח מנות נאמר "איש _____" כלומר יש לתת 'מנות' (מיעוט רבים –שנים) לאיש אחד (כמובן שאם ירצה אין מניעה לתת ליותר מאחד כפי שאנו נוהגים) ואילו ביחס למתנות נאמר "ומתנות_____" (כלומר שתי מתנות לשני אביונים דהיינו, מתנה אחת לכל _____.

<u>סעודת פורים:</u>

מצוה נוספת ומוכרת בפורים היא סעודת פורים. עיינו שוב בפסוק המצוטט לעיל מהמגילה והקיפו בעיגול את המילים מהן לדעתכם למדו חז"ל על חובת הסעודה.

בגמרא אמרו: " סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא ידי חובתו ! "

קראו שוב את הפסוק המובא לעיל, ונסו להבין כיצד/ מניין למדו חכמים שזמן הסעודה הוא דוקא ביום. ציינו כאן מילה אחת ממנה לדעתכם למדו כך _____

אף על פי כן נאמר בשולחן ערוך: "ומכל מקום, גם בלילה ישמח וירבה קצת בסעודה." והוסיף עוד בספר "משנה ברורה" : "... צריך להרבות קצת בלילה סעודה לכבוד פורים אך אינה סעודה כמו למחר שאז צריך להרבות יותר. כתבו האחרונים שנכון ללבוש בגדי שבת ג"כ מבערב וימצא אח"כ בביתו נרות דולקות (ללא ברכה) ושולחן ערוך ומטה מוצעת."

במשנה ברורה, מספר דברים שראוי להקפיד לעשותם בערב:
א._____ ב._____ ג._____
ד._____

ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר....